

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/28/2025
Identifikačné číslo spisu:	8220010404
Dátum vydania rozhodnutia:	02.09.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8220010404.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 2. septembra 2026 v Bratislave v trestnej veci obvineného Z.. R. V. pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2To/23/2022, z 23. mája 2023

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Z.. R. V. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 4T/26/2020, z 13. apríla 2022, v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2To/23/2022, z 23. mája 2023 bol obvinený Z.. R. V. uznaný za vinného zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa. Za to bol obvinenému podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona s prihliadnutím na § 36 písm. j) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona a § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložil, uložil mu probačný dohľad a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona určil skúšobnú dobu na 4 (štyri) roky. Súčasne obvinenému podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu. Napokon podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenému Z.. M. S. škodu vo výške 27.500,- (dvadsaťsedemtisícpäťsto) Eur.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený Z.. R. V. prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu] a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V podanom dovolaní obvinený k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol v podstate nasledovné:

„Odvolací súd sa v uznesení ani z časti nezaoberal zásadnou argumentáciou odsúdeného, kedy odsúdený poukázal na princíp priority v zmysle, ako sa majú započítavať úhrady, pokiaľ sú medzi veriteľom a dlžníkom viaceré dlhy. Uznesenie, ako aj rozsudok je preto arbitrárny, kedy sa súd prvej ako aj druhej inštancie nevysporiadali s jednoznačnou skutočnosťou, že odsúdený dlh uhradil. Ak odsúdený dlh uhradil ešte pred podaním trestného oznámenia, či obžaloby, je nesporné, že nemohla vzniknúť údajnému poškodenému škoda. Škoda je obligatórnou náležitosťou skutkovej podstaty trestného činu a bez vzniku škody sa nemôže jednať o trestný čin. Princípy priority a proporcionality boli popísané v odvolaní, kde odsúdený poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 21Cdo/326/2004 [...] Odvolací súd si bol tejto zásadnej argumentácie vedomý a uviedol ju na stranách 7, 8 a 9 uznesenia. Avšak na danú argumentáciu nereagoval, a to ani z časti. Najpodstatnejší argument odsúdeného bol teda úplne odignorovaný. Uznesenie, ako aj rozsudok sú preto arbitrárne. Máme preto za to, že argumentáciu o započítaní úhrad na dlh najskôr splatný bol prezentovaný už v konaní pred súdom prvej inštancie a Okresný súd Bardejov odmietol započítať úhrady na najskôr splatný dlh, čím došlo k poškodeniu odsúdeného. Táto skutočnosť zakladá dovolací dôvod v zmysle ust. § 374 ods. 3 TP. Odsúdený kontinuálne argumentoval, že údajný poškodený má peniaze dávno vrátené. Zároveň bola argumentácia o potrebe započítať úhrady na dlh najskôr splatný prezentovaná aj v odvolaní proti rozsudku. S ohľadom na uvedené je odsúdený názoru, že dovolací dôvod v zmysle ust. § 371 ods. 1 písm. c) TP je aj s ohľadom na ust. § 371 ods. 4 TP prípustný a dôvodný.

Aj v trestnom konaní platí zásada „iura novit curia“ a že aj trestný súd musí právny vzťah medzi obžalovaným a údajným poškodeným správne právne posúdiť, ak tento vzťah má základ v občianskom práve. Uvedené plyní napr. z uznesenia Najvyššieho súdu, sp. zn. 5Cdo/196/2009, z 22. septembra 2010 [...]. Právo odsúdeného na riadne odôvodnenie je popísané napr. v uznesení NS SR, sp. zn. 1Tdo/57/2023, z 8. novembra 2023 [...] Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia je uvedené aj v komentári C. H. Beck k TP [...].

Zhrňujúc, odvolací súd sa vôbec nezaoberal podstatnou otázkou predloženou odsúdeným v doplnení odvolania svojho obhajcu, kde odsúdený poukázal na zásadu priority v zmysle ktorej bol dlh dávno splatený a údajnému poškodenému preto nemohla vzniknúť škoda. Ak údajnému poškodenému nevznikla škoda, nemohol sa dopustiť odsúdený trestného činu. Záverom poukazuje odsúdený na prípustnosť tohto dovolacieho dôvodu (arbitrárnosť), ktorá plyní napr. z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 546/2020, z 23. februára 2021 [...].“

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol v zásade nasledovné:

„Odvolací súd mal [...] za to, že minimálne suma vo výške 10.000,- € bola splatná. Z daného plyní, že v zmysle zásady priority mali byť nasledovné úhrady odsúdeného započítané na najskôr splatný dlh. Uvedené plyní z komentára C. H. Beck k ust. § 566 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) [...] S ohľadom na uvedené, má odsúdený dôvodne za to, že bol odsúdený z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku, ako aj na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, a síce ust. § 566 OZ. Preto ak bola pôžička 10.000,- € splatná v apríli 2016, tak v zmysle zásady priority táto bola uhradená nasledovnými platbami odsúdeného ako prvá.

Ohľadne pôžičky 17.500,- €, jej splatnosť nastala podaním trestného oznámenia a uplatnením si náhrady škody, v r. 2018, a teda údajný poškodený podal trestné oznámenie napriek tomu, že peniaze mal dávno vrátené. Teda dlh 17.500,- € bol splatený pred tým, ako vôbec nastala splatnosť. Splatenosť nebola medzi stranami dohodnutá a tá nastala uplatnením si náhrady škody v trestnom konaní. Údajný poškodený, ako aj OČTK a sudy nižších inšancií odmietli priradiť úhrady na dlh najskôr splatný a teda porušili ust. § 566 OZ. Týmto postupom nastala situácia, kedy úhrady odsúdeného sú považovateľné za bezdôvodné obohatenie sa údajného poškodeného a zároveň o trestný čin zatajenia vecí, nakoľko ak údajne poškodený nevie na aký dlh je úhrada započítavaná, tak mal úhradu vydať. Nie je akceptovateľné, že dokonca odvolací súd aprobuje tak prekvapivý výklad ust. § 566 OZ, že úhrady ktoré vykonal odsúdený sú len z dôvodu absencie ich popisu bezdôvodným obohatením sa, či dokonca darom.

Výklad úhrad súdov nižších inšancií je teda v zásadnom rozpore s ust. § 566 OZ. Sudy nižších inšancií odsúdili odsúdeného, pričom mali vedomosť o tom, že ten peniaze dávno vrátil a to ešte pred podaním trestného oznámenia. Škoda teda nemohla vzniknúť. Opakujeme, že suma 10.000,- € bola uhradená

prvými úhradami a následná suma 17.500,- € bola uhradená v r. 2017 pred podaním trestného oznámenia. Nie je preto možné tvrdiť, že odsúdený konal za účelom poškodenia údajného poškodeného, keď ten mal pred podaním trestného oznámenia peniaze dávno vrátené. Toto pochybenie je tak na strane súdu prvej inštancie, ako aj na strane odvolacieho súdu. Nakoľko Okresný súd Bardejov nesprávne aplikoval ust. § 566 OZ a vyvodil, že škoda bola spôsobená a dokonca, že má odsúdený uhradiť sumu 27.500,- € ako náhradu škody, sme názoru, že táto skutočnosť zakladá dôvodnosť dovolania v zmysle ust. § 374 ods. 3 TP. V zmysle ust. § 371 ods. 5 TP uvádzame, že nezohľadnenie argumentácie odsúdeného v odvolaní odvolacím súdom zásadne poškodilo odsúdeného, nakoľko odvolací súd mal z doplnenia odvolania vedomosť o zásade priority a teda mal vyhodnotiť, že dlh bol dávno splatený. Výklad súdov, ako aj údajného poškodeného má mať za následok, že u údajného poškodeného sa akumuluje bezdôvodné obohatenie sa na úkor odsúdeného, keď údajný poškodený, či súdy odmietajú (za porušenia ust. § 566 OZ) priradiť úhrady na dlhy najskôr splatné. V súvislostiach poukazujeme na nevyhnutnosť odstrániť akékoľvek pochybnosti o vine obžalovaného a poukazujeme na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4To/3/2017, zo 16. júna 2020 [...] Okresný súd Bardejov zaťažil odsúdeného nemožnou úlohou, a síce presvedčiť údajného poškodeného, aby priznal, že aká úhrada bola na aký dlh. Je nesporné, že ak je medzi stranami animozita, tak takáto úloha bola uložená odsúdenému protiprávne. Súd totiž mal aplikovať ust. § 566 OZ, a priradiť úhrady na najskôr splatné dlhy. Tým by Okresný súd Bardejov, ako aj odvolací súd zistili, že nevznikla žiadna škoda a teda nemohlo dôjsť ku naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Záverom poukazujeme na zásadu in dubio pro reo, ktorá bola v neprospech odsúdeného zásadne porušená. Ak bola totiž pochybnosť o tom, na aký dlh bola aká úhrada, tak práve táto zásada chráni obžalovaného, aby voči nemu nebolo postupované svojvoľne a nebol odsúdený za to čo nespravil. Aktuálna verzia súdom nižších inštancií o priebehu vzťahu medzi odsúdeným a poškodeným má za následok, že údajný poškodený sa na úkor odsúdeného bezdôvodne obohatil. V zmysle zásady in dubio pro reo mal byť preto odsúdený spod obžaloby oslobodený a to už súdom prvej inštancie. Nakoľko odvolací súd sa stotožnil s tým, ako zistil skutkový stav súd prvej inštancie, tak nebolo sporné, že úhrady mali byť započítané na dlhy najskôr splatné a teda na práve (v úhrne) 27.500,-€. Tým že odvolací súd vedome odignoroval zásadu priority, na ktorú v doplnení odvolania poukázal odsúdený, došlo ku naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ust. § 371 ods. 1 písm. i) TP. Prípustnosť tohto dovolacieho dôvodu zakladá odsúdený aj na komentári C. H. Beck k ust. § 386 ods. 1 TP [...].“

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie krajského súdu, prípadne zrušil aj rozsudok súdu prvého stupňa a prikázal krajskému súdu, resp. súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor a k argumentácii dovolateľa uviedol, že:

„Podľa tvrdenia odsúdeného zásadným spôsobom malo byť porušené právo na jeho obhajobu tým, že odvolací súd mal odignorovať argumentáciu odsúdeného a nereagoval na ňu ani sčasti. Podľa odsúdeného sú tak uznesenie odvolacieho súdu a taktiež aj rozsudok súdu prvého stupňa arbitrárne. S týmto tvrdením odsúdeného sa nemožno v žiadnom prípade stotožniť. Okresný súd Bardejov vo svojom rozsudku, sp. zn. 4T/26/2020, z 13. apríla 2022 a v nadväznosti na to aj Krajský súd v Prešove v uznesení, sp. zn. 2To/23/2022, z 23. mája 2023 vyčerpávajúcim spôsobom uviedli dôvody, na základe ktorých dospeli k vine odsúdeného. V tejto súvislosti poukazujem na jeden zo zásadných argumentov odvolacieho súdu, a teda že „...obžalovaný oproti tomu okrem svojej argumentácie a tvrdení nepredkladá reálne existujúce a overiteľné dôkazy, a ak aj áno, tak tvrdenia obsiahnuté v jeho obhajobe, ktoré by mali z týchto dôkazov vyplynúť, nie sú spôsobilé zásadným spôsobom spochybniť zákonnosť vykonania dôkazu (dôkazov), no najmä nie sú spôsobilé spochybniť dôkaznú hodnotu dôkazov, o ktoré sa opiera okresný súd pri ustálení skutkového stavu v posudzovanom prípade a jeho právnom posúdení tak, ako to plynie v odvolaní napadnutom rozsudku.“ (str. 32 in fine uznesenia KS v Prešove). S námietkami (aj odvolacími) odsúdeného sa súdy vo svojich rozhodnutiach dostatočným spôsobom vysporiadali, čo znamená, že žiadnym spôsobom nebolo porušené právo odsúdeného na obhajobu a už vôbec nie zásadným spôsobom tak, ako to predpokladá ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ani tento nie je splnený. Podľa tohto ustanovenia dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia;

správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo, že išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je tak legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať. V danom prípade odsúdený v podstate v podanom dovolaní namietal správnosť hodnotenia vykonaných dôkazov súdmi obidvoch stupňov a zároveň sám tieto hodnotí zo svojho uhla pohľadu.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného Z. R. V. odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že je zrejmé, že dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku nie sú splnené.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by totižto zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v

neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov, činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Výrok rozhodnutia sám o sebe nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Preto musí byť daný výrok náležite odôvodnený. Sprostredkovaným výsledkom je následne možnosť obvineného skontrolovať, ako sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou a dôkazmi, čím získa obraz o výkone spravodlivosti, v jej mene (Tatishvili proti Rusku). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia sa musí vysporiadať s relevantnými právnymi a skutkovými otázkami, ako aj argumentami obvineného, ktoré sú podstatného právneho významu.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van de Hurk proti Holandsku, resp. Ruiz Torija proti Španielsku). Podstatou práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze proti Gruzínsku) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid'. napr. Van de Hurk proti Holandsku). Na podklade takéhoto postupu súdu je následne možné kvalifikovaným spôsobom posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé.

Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že dovolateľ v súvislosti s odôvodnením napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa namieta ich nedostatočnosť, resp. arbitrárnosť. Podľa obvineného v napadnutých rozhodnutiach absentujú úvahy súdov ohľadne jeho námietky, prostredníctvom ktorej poukazoval na to, že v jeho trestnej veci mal byť zohľadnený tzv. princíp priority pri započítavaní úhrad medzi veriteľom a dlžníkom aplikovateľný pri existencii viacerých dlhov medzi týmito subjektami. Na základe tohto princípu bolo podľa jeho názoru možné dospieť k

záveru, že ešte pred podaním trestného oznámenia poškodeným došlo k uhradeniu dlhov z jeho strany a poškodenému nevznikla žiadna škoda. Dovolací súd k uplatnenej argumentácii poznamenáva, že obvineným nastolené tvrdenia považuje v intenciách tohto trestného konania za relevantné, keďže spôsobenie aspoň značnej škody je obligatárnym znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, ako aj nevyhnutným predpokladom priznania nároku na náhradu škody poškodenému. Z hľadiska zachovania práva obvineného na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patriaceho do komplexnej množiny jeho obhajobných práv bolo preto žiaduce, aby sa touto argumentáciou konajúce súdy zaoberali a riadne sa s ňou vysporiadali.

Po nahliadnutí do oboch dovolaní napadnutých rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré tvoria pre účely dovolacieho prieskumu jednotu, najvyšší súd k uplatnenej námietke dovolateľa uvádza, že sa s názorom obvineného, podľa ktorého súdy nižších stupňov svoje rozhodnutia odôvodnili nedostatočne, nestotožňuje. Naopak rozhodnutia oboch súdov považuje za precízne odôvodnené tak, že spĺňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, keďže jasne, zrozumiteľne, ba až vyčerpávajúcim spôsobom poskytujú odpoveď na všetky podstatné skutkové a právne otázky.

In concreto dovolací súd dáva do pozornosti dovolateľa, že k jeho námietke sa napriek tomu, že ju uplatnil predovšetkým v odvolacom konaní, okrajovo vyjadril už súd prvého stupňa, keď vo svojom rozsudku poznamenal, že z vykonaných listinných dôkazov predložených obvineným a poškodeným nezistil, že by zo strany obvineného došlo k vráteniu peňazí požičaných za účelom odkúpenia obchodných podielov v spoločnosti Q., s.r.o.. Súd prvého stupňa síce priznal, že obvinený v priebehu roka 2017 v prospech bankového účtu poškodeného vykonal niekoľko peňažných operácií, avšak súčasne podotkol, že obvinený ani jedinú z nich bližšie nešpecifikoval a v referenciách platiteľa ani v informáciách pre príjemcu neboli uvedené žiadne poznámky, resp. pri nich nebol uvedený ich účel a dôvod. Podľa súdu prvého stupňa boli finančné operácie medzi obvineným a poškodeným v ich vzájomnom vzťahu bežné, čo preukázali aj oboznámené zmluvy o pôžičkách z roku 2017, v ktorých ako zmluvné strany vystupujú poškodený ako veriteľ a obvinený ako dlžník (porovnaj str. 13 rozsudku súdu prvého stupňa).

Zaoberajúc sa odvolacími námietkami argumentáciu súdu prvého stupňa v tomto smere podstatne, rozsiahlo a podrobne vo svojom uznesení rozšíril odvolací súd. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania v podstate uviedol, že finančné prostriedky vo výške 10.000,- eur z januára 2016 a vo výške 17.500,- eur z apríla 2016 je potrebné posudzovať spoločne, avšak súčasne je nevyhnutné ich posudzovať izolovane od pôžičiek (na kúpu nehnuteľností), ktoré mali byť obvinenému poskytnuté následne v období od marca 2017 z účtu poškodeného. Odvolací súd v tejto súvislosti okrem iného zdôraznil, že obvinený si sám odporuje, keď na jednej strane tvrdí, že v roku 2017 nešlo o pôžičky na obchodovanie s nehnuteľnosťami, ale o prelievanie finančných prostriedkov (finančné machinácie) poškodeného S.L. a svedka E. cez jeho peňažné účty (tzv. čierne peniaze), súčasťou ktorého mala byť údajne aj suma 17.500,- eur poskytnutá v prospech jeho účtu v apríli 2016, avšak na druhej strane argumentuje, že v jeho prípade išlo v tom istom období o viac naraz splatných pôžičiek od toho istého veriteľa (poškodeného S.), pričom požičanú sumu vo výške 17.500,- eur riadne vrátil. S prihliadnutím na absenciu časovej súslednosti peňažných plnení realizovaných v roku 2016 a v roku 2017, ako aj absenciu totožnosti obsahovej stránky jednotlivých právnych úkonov z hľadiska ich účelu sa krajský súd nestotožnil s tvrdením obvineného, že peňažné plnenie poskytnuté v apríli 2016 malo byť súčasťou prelievania tzv. čiernych finančných prostriedkov poškodeného cez jeho účet (k tomu všetkému porovnaj najmä str. 33 - 35 napadnutého uznesenia odvolacieho súdu).

Majúc ďalej na zreteli verziu obvineného ohľadne vrátenia peňažných plnení z poskytnutých pôžičiek odvolací súd uviedol nasledovné (str. 35 - 36 napadnutého uznesenia krajského súdu):

„V tejto súvislosti si krajský súd osvojil argumentáciu okresného súdu v rámci ktorej uviedol, že pokiaľ na účet poškodeného vedený v R. C. a. s., IBAN: K. XX XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX mal obžalovaný v priebehu od 8. júla 2017 do 7. augusta 2017, vykonať niekoľko peňažných operácií (transakcií na č. 1. 99 ich prehľad), tak ako to vyplýva z oboznámených listinných dôkazov - výpisov z

účtu predložených obžalovaným, na č. l. 102 - 108, tak ale ani jediná z týchto finančných transakcií obžalovaný bližšie nešpecifikoval, čo znamená, že v referenciách platiteľa ani v informáciách pre príjemcu neboli uvedené žiadne poznámky, resp. pri uvedených transakciách nebol uvedený ich účel, ani dôvod.

V kontexte uvedeného potom krajský súd poukazuje na spôsob vrátenia pôžičiek u iných osôb vo veci vypočutých príkladom u svedka A. E.Á., a to v tom istom období ako mal platby vykonávať v prospech účtu poškodeného S., kde príkladom na č. l. 121 (druhá str.) bolo adresne označené slovným vyjadrením pre príjemcu E.Á. „vrátenie bezúročnej pôžičky - R. V.“ pri dvoch prevodoch z 26. júla 2017 na celkovú sumu 23.000,- eur. Naopak u poškodeného S. malo ísť o platby medzi účtami obžalovaného a poškodeného v R., ktoré majú spadať podľa vyjadrenia obžalovaného do tzv. obdobia - prelievania finančných prostriedkov - machinácii v rámci finančnej skupiny poškodeného, kde sa dôvodne (účelovo) javí, že obžalovaný si vybral konkrétne platby z výpisu účtu bez adresného označenia z obdobia, kedy intenzívny tok finančných prostriedkov od marca 2017 medzi účtami obžalovaného a poškodeného už prebiehať, čo ako dôkaz, ktorý má potvrdzovať tvrdenie obžalovaného bez ďalších podporných dôkazov - ako to bolo napríklad u svedka E.Á. - vyznieva ako nedôveryhodné a účelové tvrdenie. A napokon ako už bolo konštatované, pokiaľ išlo o finančné machinácie a nie pôžičku, prečo ich obžalovaný považuje za úhradu finančných prostriedkov v rámci vrátenia požičaných peňazí, ak to teda nebola pôžička?“

Zohľadniac parafrázované a citované časti odôvodnení napadnutých rozhodnutí najvyšší súd zastáva názor, že konajúce súdy dostatočne vymedzili dôvody, ktoré ich viedli k záveru, že peňažné plnenia obvineného v roku 2017 v prospech bankového účtu poškodeného nijako nesúviseli s peňažnými plneniami poškodeného v prospech bankového účtu obvineného realizovanými v roku 2016, ktoré tvoria predmet žalovaného skutku. Inými slovami možno uviesť, že je zrejmé, že konajúce súdy neuverili tvrdeniam obvineného ohľadne splatenia peňažných plnení poškodeného vymedzených v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku, pričom súčasne možno z napadnutých rozhodnutí spoľahlivo vyvodiť aj to, že konajúce súdy mali za to, že plnenia obvineného v prospech účtu poškodeného súviseli s ich vzájomnými transakciami realizovanými v roku 2017, ktoré bolo potrebné podľa ich skutkového posúdenia veci vyhodnocovať izolovane od peňažných plnení poškodeného v roku 2016. V nadväznosti na takéto hodnotenie vykonaných dôkazov podľa dovolacieho súdu nebol dôvod, aby sa konajúce súdy bližšie zaoberali obvineným namietaným tzv. princípom priority, keďže tvrdenia obvineného o splatení dlhu boli vyhodnotené ako nedôveryhodné a účelové, pričom súčasne bolo ustálené, že poskytnuté peňažné plnenia mali súvislosť s inými transakciami, ku ktorým dochádzalo až v priebehu roku 2017 a neboli predmetom tohto trestného konania.

Vo vzťahu k prieskumu správnosti skutkových a právnych úvah súdov nižších stupňov najvyšší súd uvádza, že z tohto hľadiska úvahy súdov napriek polemike dovolateľa uvedenej v podanom dovolaní nepreskúmal. Na podklade dovolacích námietok spadajúcich pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku totižto dovolací súd nie je v dovolacom konaní oprávnený skúmať kvalitatívnu správnosť skutkových a právnych úvah súdov nižších stupňov, keďže zákonný rozsah dovolacieho prieskumu sa v tejto súvislosti obmedzuje len na posúdenie dostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia z hľadiska prieskumu zachovania práva obvineného na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Takéto obmedzenie vyplýva zo systematickej prepojenosti jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomných vzťahov a obsahovej nadväznosti, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Dovolací súd napokon pre úplnosť sumarizuje, že napadnuté rozhodnutia skôr konajúcich súdov považuje za odôvodnené tak, že vychádzajú z hodnotenia dôkazov v intenciách podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku - založenom na vnútornom presvedčení súdu premietnutého do myšlienkových úvah vyjadrených v písomnom vyhotovení oboch rozhodnutí a na starostlivom uvážení okolností prípadu tak jednotlivo, ako aj v ich súhrne (primerane R 68/2008). Opak by mohol platiť v prípade, ak by príslušný súd vinu obvineného konštatoval len na podklade zovšeobecňujúceho konštatovania bez odkazu na

konkrétne výsledky vykonaného dokazovania a odôvodnenia všetkých skutočností rozhodujúcich pre trestnú vec, ktorá je predmetom dovolacieho prieskumu najvyšším súdom (obdobne I. ÚS 712/2014), čo sa však v tomto prípade zjavne nestalo. Vo všeobecnosti je vhodné pripomenúť, že právo na spravodlivý proces nezaručuje právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezistil.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie posúdenie trestnosti činu a tiež uloženie trestu v rozpore s § 2 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižších stupňov, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva priamo z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúvanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

V dovolacom konaní iniciovanom obvineným preto niet právne významného priestoru pre ďalšiu obhajobnú argumentáciu charakteru typického pre konanie pred súdom prvého stupňa, resp. pre odvolacie konanie. Najvyšší súd po nahliadnutí do podaného dovolania konštatuje, že obvinený síce formálne namieta nesprávne právne posúdenie zisteného skutku a nesprávne nepoužitie iného

hmotnoprávneho ustanovenia, a to konkrétne ustanovenia Občianskeho zákonníka, avšak tieto údajné pochybenia sa snaží v dovolaní odôvodniť primárne prostredníctvom spochybnenia správnosti skutkového stavu zisteného konajúcimi súdmi a tiež spochybnením nimi vykonaného hodnotenia dôkazov.

Obvinený tvrdené nesprávne právne posúdenie skutku a nesprávne nepoužitie iného hmotnoprávneho posúdenia odvodzuje od svojich skutkových tvrdení, podľa ktorých boli z jeho strany vykonávané peňažné plnenia v prospech poškodeného bez toho, aby určil, na ktorý z viacerých dlhov sa má predmetné plnenie započítať. Pozornosti dovolacieho súdu neuniklo, že predmetné skutkové tvrdenia sú v rozpore s ustálenými skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, v súlade s ktorými peňažné plnenia obvineného v prospech poškodeného súviseli s ich ďalšími finančnými transakciami realizovanými v roku 2017, pričom tieto nie sú predmetom tohto trestného konania a je ich potrebné posudzovať izolovane od plnení poškodeného v prospech obvineného realizovaných v roku 2016. Najvyšší súd aj na tomto mieste opätovne poznamenáva, že skôr konajúce súdy vyhodnotili tvrdenia obvineného v tomto smere ako nedôveryhodné a účelové, pričom sa podľa ich názoru javí, že obvinený za účelom potvrdenia svojej verzie ohľadne splatenia dlhov účelovo vybral konkrétne platby z výpisu účtu bez adresného označenia. Možno v tejto súvislosti uzavrieť, že konajúcim súdom v kontexte ďalších dôkazov predložené výpisy z účtov na potvrdenie verzie obvineného o splatení jeho dlhov zjavne nestačili (opätovne pre podrobnejšie vysvetlenie porovnaj najmä str. 33 - 36 odôvodnenia rozsudku krajského súdu).

Podľa dovolacieho súdu je na podklade takto formulovaných námietok v dovolacom konaní vylúčený prieskum správnosti právneho posúdenia zisteného skutku, resp. (ne)použitia určitého hmotnoprávneho ustanovenia, keďže najvyšší súd v dovolacom konaní nemôže doplniť, resp. „reinterpretovať“ alebo „modifikovať“ hodnotenie dôkazov a skutkový stav zistený skôr konajúcimi súdmi a na podklade takejto modifikácie skutkového stavu následne opätovne posudzovať, či a akým spôsobom bolo potrebné použiť konkrétne hmotnoprávne ustanovenie Občianskeho zákonníka, resp. ako bolo potrebné právne posúdiť zistený skutok. Aj napriek tomu, že je zjavné, že konečným zámerom obvineného prostredníctvom uvedených námietok je spochybnenie právnej kvalifikácie zisteného skutku ako trestného činu, ako aj výroku súdu o náhrade škody, spôsob akým sa dovolateľ snaží docieľiť prehodnotenie právneho posúdenia skutku - primárne cez iné hodnotenie dôkazov - je v dovolacom konaní neprijateľný, nakoľko dovolací súd môže konštatovať nesprávne právne posúdenie skutku alebo nesprávnosť (ne)použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia iba na podklade skôr konajúcimi súdmi prijatých skutkových záverov, ktorých správnosť a úplnosť nemôže v dovolacom konaní skúmať, resp. meniť [porovnaj § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku časť vety za bodkočiarkou].

Je potom logickým následkom, ak najvyšší súd dovolacie námietky - ktoré smerujú primárne k spochybneniu správnosti a úplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov a až sekundárne (následne) k spochybneniu správnosti (ne)použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia a v konečnom dôsledku aj k spochybneniu právneho posúdenia v dovolacom konaní modifikovaného skutku - označí v predmetnej trestnej veci ako stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod. Naviac, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Pre úplnosť najvyšší súd konštatuje, že v tomto dovolacom konaní neskúmal ani možnosť aplikácie zásady in dubio pro reo na trestnú vec dovolateľa, nakoľko takýto prieskum v sebe logicky zahŕňa prieskum správnosti záveru súdov o dostatočnosti dôkazného podkladu na odsúdenie páchatela trestného činu, čo však bez akýchkoľvek pochybností predstavuje výsostne skutkovú otázku, ktorej prehodnotenie Trestný poriadok v rámci dovolacieho konania aj s poukazom na vyššie uvedené neumožňuje.

Na podklade námietok dovolateľa najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov nezistil ani naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Záverom dovolací súd sumarizuje, že s poukazom na všetky skutočnosti uvedené v odôvodnení tohto uznesenia je zrejmé, že naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku (ani iných) nemožno konštatovať, a preto rozhodol tak, ako je vyjadrené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.